

Talousarvion laadintaohje vuodelle 2027 ja taloussuunnitelma 2027 - 2029

Kh 17.08.2026 § 120
200/02.02.00/2026

Valmistelija

hallintojohtaja Maria Ahvenniemi

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen (kesä 2026) mukaan Suomen talous kääntyi viime vuoden aikana taantuman pohjalta kasvuun. Suomen talouden toipumista varjostavat edelleen Lähi-idän kriisi, korkeampi öljyn hinta sekä talousnäkyymiin liittyvä epävarmuus. Talouskasvu on alkuvuonna ollut odotettua vahvempaa, mutta osa kasvusta liittyy tilapäisiin tekijöihin ja antaa talouden kasvun vahvistumisesta liian optimistisen kuvan. Vuonna 2026 bruttokansantuote (BKT) kasvaa 0,8 prosenttia, 1,6 prosenttia vuonna 2027 ja 1,7 prosenttia vuonna 2028.

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman 2027-2029 mukaan kuntien talouspaineita lisäävät sovitut palkkaratkaisut, työttömyysetuuksien kasvaneet rahoitusvastuut, valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset ja välttämättömät investoinnit.

Lappajärven kunta on noudattanut tarkkaa taloudenpitoa ja tätä tulee jatkaa tulevana vuosina. Talousarviovuosi 2027 tulee olemaan jopa kuluvaan vuotta haastavampi, vaikka Kuntaliiton kesäkuun 2026 veroennustekehikon mukaan verotulot yhteensä tulisivat kasvamaan noin 212.000 euroa vuoteen 2026 verrattuna.

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2024	2025	2026**	2027**	2028**	2029**
Verolaji						
Kunnallisvero	4 435	4 175	4 517	4 458	4 551	4 621
Muutos %	2,5	-5,9	8,2	-1,3	2,1	1,5
Yhteisövero	457	455	538	594	614	615
Muutos %	-22,9	-0,3	18,1	10,6	3,4	0,1
Kiinteistövero	1 204	1 158	902	1 116	1 116	1 116
Muutos %	10,8	-3,8	-22,1	23,7	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	6 095	5 788	5 957	6 169	6 281	6 352
Muutos %	1,5	-5,0	2,9	3,5	1,8	1,1
Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu						
Kuluttajahintaindeksi, 2000=100	140,0	140,3	142,3	143,7	145,6	147,6
Kuluttajahintaindeksin muutos	1,6	0,3	2,0	1,4	1,9	2,0
Peruspalvelujen hintaindeksi	148,0	150,5	154,0	157,5	161,1	163,9
Peruspalv. hintaindeksin muutos	3,2	2,5	3,5	3,5	3,6	2,8

Kevään budjettiriihessä kuntien valtionosuuksiin kohdistuu sekä valtionosuuksia vähentäviä että lisääviä ratkaisuita. Kokonaiskuvassa vuodesta 2027 on tulossa valtionosuuksien osalta taloussuunnitelmavuosia heikompi. Valtionosuuksien leikkauksia on kohdennettu kunnille jo vuoden 2026 aikana. Ennakollisen kunnan peruspalvelujen valtionosuuslaskelman mukaan (kesäkuu 2026) Lappajärven kunnan valtionosuus tulisi olemaan 3.266.375 euroa vuonna 2026. Summa sisältää OKM:n päätöksen 1.8.2026 alkavasta perusopetukseen valmistavan opetuksen lisäopetukseen kohdennetun valtionosuuden. Vuodelle 2026 valtionosuuksia on budjetoitu 3.465.000 euroa eli kunnalle on tuloutumassa -198.625 euroa vähemmän valtionosuutta kuin budjetoitu.

Verotulojen ja valtionosuuksien kehityksen sekä menojen kasvun vuoksi sopeutustarve on arvioitu olevan noin 300.000 euroa. Lähtökohtaisesti toimialojen tulee laatia talousarvio vuodelle 2027 vuoden 2025 tilinpäätöksen tasoon huomioiden -300.000 euron sopeutusvara, ja pois lukien palkat sivukuluineen. Talousarvioesityksessä tulee kuitenkin huomioida kustannuspaikkatasolla toiminnallisen muutoksen vaatima määrärahatarve joko lisäävästi tai vähentävästi (käyttötulot ja –menot).

Investoinniksi katsotaan hanke, jonka kustannusarvio on vähintään 10.000,00 euroa. Muut kustannukset tulee budjetoida käyttötalousosaan.

Vuoden 2027 talousarviopalkat budjetoidaan siten, että elokuun 2026 palkkoja korotetaan talousarvion laadintaohjeessa esitellyllä tavalla. Lisäksi huomioidaan palkkoihin tulevat työkokemuslisät. Syksyn aikana käytävät yhteistoimintaneuvottelut saattavat vaikuttaa myös vuoden 2027 palkkoihin.

Valtakunnallisesti kuntien talouden tilaa haastavat vaimea verotulokehitys, hintojen nousu sekä korkealla pysyvät investointitarpeet. Lappajärvi ei ole tästä poikkeus. Vuoden 2027 talousarvion laadintaan vaikuttavat laskeva verotulokehitys, kiristyvät valtionosuudet ja toisaalta yleisten työehtosopimusten korotusten myötä kasvavat henkilöstömenot.

Kunnanvaltuusto tulee syksyn 2026 aikana hyväksymään päivitetyn kuntastrategian. Jo kuntalaki edellyttää kunnan toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja –suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tavoitteiden asettamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Valiokunnat valmistelevat talousarvioesityksensä 31.10.2026 mennessä. Toimialojen tulee varautua karsintakierrokseen. Kunnanhallitus käsittelee talousarvioehdotuksen marraskuussa ja valtuusto joulukuussa.

Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027-2029 laadintaohje on jaettu esityslistan oheismateriaalina.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Juha-Matti Näykki

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä talousarvion laadintaohjeen vuodelle 2027 ja antaa sen tiedoksi hallintokunnille.

Päätös

Hyväksyttiin.

Lisätietoja antaa

Kunnanjohtaja Juha-Matti Näykki, puh. 044 369 9505 tai s-posti juha-matti.naykki(at)lappajarvi.fi